

МОНАХ СИМЕОН - КРАЉ СРБСКИ, БРАТ СВЕТОГ САВЕ

6. Октобар 2016 - 17:02

Српски краљ Стефан Првовенчани, као монах Симон умро је 7. октобра 1228. године и сахрањен је у наосу Студенице преко пута свога оца Симеона Немање. Када је Св. Сава дошао у Студеницу да се поклони гробу Св. Симеона 1230. године, он је пренео тело свога брата у Жичу, Стефанову задужбину и седиште архиепископије, али као мошти објављеног светитеља Симона, које постају национална реликвија првог реда. Са овом годином почиње историја моштију и ђивота Стефана Првовенчаног – светог краља, необична историја преноса забележена кроз седам векова од стране биографа, летописаца и монаха.

У Жичи мошти Првовенчаног остају до 1290. године када су пренете у Сопоћане. Разлог је био или упад Бугара или пожар у Жичи. Све до смрти деспота Стефана Лазаревића 1427. године, мошти су биле изложене у цркви, након чега су закопане у земљу где су остале све до 1629. године. У овом периоду мошти су два пута закопаване и вађене из земље. Од 1629. године оне стоје у кивоту који је израдио „грешни мајстор Антоније“ 1607. године по налогу митрополита кир Симеона (данас у наосу цркве, на месту првобитног гроба Стефановог, преко пута гроба Св. Симеона Немање).

Мошти су остале у Сопоћанима све до 1687. године, када су током великог бечког рата прилике биле несигурне и ђивот је пренет у цркву Св. архистратига Михаила и Гаврила у Црној Реци, где су остале све до 1704. године када су враћене у Студеницу. Мошти је пренео у Црну Реку Мојсије, као еклесијар Студенице, који их је натраг и вратио, сада као рашки митрополит. Те године еклесијар Мисаило је поправио турски покров за ђивот Првовенчаног.

Нови ратни талас прелази преко Србије за време новог аустријско-турског рата (1788-1791. године), када монаси пред опасношћу од Турака напуштају Студеницу носећи мошти Првовенчаног. Турци су Студеницу напали 7. јануара 1790. године, а монаси преко Јагодине стижу у Београд где остају од 1. фебруара до септембра 1790. године. Према одлуци црквеног сабора у Темишвару ђивот бива пренесен у манастир Војиловицу код Панчева, где ће остати до децембра 1791. године. После Свиштовског мира (1791.), општа жеља је била да се мошти Првовенчаног врате у Србију. Турци су такође желели повратак да би се народ умирио, па су прогласили општу амнестију за учеснике у рату. Рашки епископ Јоаникије пише карловачком митрополиту Стефану Стратимировићу и овај дозвољава пренос. Мошти крећу на пут 1. децембра 1791. године и стижу у Студеницу 5. фебруара.

Пред први српски устанак млади студенички калуђер Мелентије Никшић почиње да диже нахију на устанак, што изазива гнев Турака који 1805. године нападају Студеницу под Сулејман пашом Скопљаком. Монаси беже са ћивотом у паници уочи самог напада и са околних брда гледају како гори манастир. Почиње лутање калуђера са ћивотом и ризницом које је описао калуђер Герасим:

„Свете ствари гди би сохранили
Свете ствари које смо понели
Наши стари што нам сачували
Светог древа и часнога крста
Светог краља божјег угодника
Светитеља Саве, Симеона
Ту бијаше празничка икона
Крест у њизи честнији животворни
Светитељске мнози утвари
И остале црквене потребе
Петрахилји и свете одежде“

(монах Герасим Георгијевић)

На крају се склањају у манастир Враћевшницу, где су остали шест година. Враћевшница је нека врста зборног места за устанике, где Карађорђе држи скупштину „код светог краља“ поводом мира у Букурешту 1. августа 1812.г. Следеће 1813. почињу опет тешка времена и монаси средином септембра те године крећу са ћивотом из Србије, што изазива приличан немир у народу. Калуђери иду према Београду и у групама прелазе преко Саве и Дунава. Први прелази у Аустрију архимандрит Василије:

„Светог краља у Земун пренео,
све црковне ствари избавио“

У то време у Земуну је и Карађорђе са својима. Његова жена Јелена даривала је покров ћивоту те године. Митрополит Стратимировић доноси одлуку да се мошти и десет калуђера који ће их чувати, сместе у манастиру Фенек, где је и направљен први попис ризнице. У то време игуман је Мелентије Никшић, а с обзиром да је Фенек близу границе он постаје главно место окупљања бунтовника-Срба и зато 1815. године аустријске власти пребацују монахе у Беочин. На тражење кнеза Милоша 28. децембра 1815. ћивот и ризница стигли су у Србију у манастир Каленић.

Од 1833. године почињу радови на обнављању Студенице, тако да је кивот Првовенчаног свечано пренет преко Љубостиње и Дубочице 23. августа 1839. и постављен у Богородичиној цркви и ризница обновљена.

Кивот је међутим још једанпут кренуо из Студенице и то у XX веку. У јесен 1915. године мошти су покренуте са српском војском и преко Пећи, заједно са другим стварима однете у Горњи Острог одакле је враћен у Студеницу, после ослобођења 1919. године.